

АНАЛІЗ ВІКУ ОСІБ, ЯКІ ПІДОЗРЮЮТЬСЯ В СКОЄННІ СТАТЕВИХ ЗЛОЧИНІВ, І ЖЕРТВ ЦИХ ЗЛОЧИНІВ У ХМЕЛЬНИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Козицька Н. В., Ковальчук Л. Я.

Хмельницьке обласне бюро судово-медичної експертизи, м. Хмельницький, Україна

Резюме. У статті вивчений вік підозрюваних і потерпілих осіб при скоєнні статевих злочинів. Визначено, в якому віці підозрювані частіше скоюють статеві злочини, та виділено, який вік потерпілих більш вразливий. Встановлений факт знайомства потерпілої особи з особою, яка підозрюється в насильстві.

Ключові слова: вік, стать, сексуальне насильство, статеві злочини, підозрюваний, потерпілі.

Вступ. Насильство щодо жінки, особливо з боку інтимного партнера, та сексуальне насильство над жінками є серйозною проблемою та порушенням прав людини. Кожна третя жінка у світі протягом життя піддається фізичному або сексуальному насильству [1-3]. У більшості випадків – це насильство з боку інтимного партнера. Згідно з даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), насильство над жінками – світова проблема [4-6]. Одна третина жінок з різних країн, яких опитали представники ВООЗ, заявили, що вони піддавалися насильству з боку їхніх чоловіків. Найбільший показник подібних відповідей аналітики зафіксували в країнах Південно-Східної Азії (37,7 %). Хоча і в ЄС 23 % опитаних жінок говорили про те ж саме. В Англії, Уельсі й Австралії приблизно одна з кожних п'яти жінок ставала жертвою сексуального насильства хоча б один раз у житті [2]. У США загальнонаціональне опитування щодо цієї теми встановило подібну статистику: одна з кожних п'яти жінок і один з кожних 71 чоловіків були зґвалтовані.

Ще одне британське видання показало, що в 10 % випадків підозрюваним був не знайомий з жертвою, 56 % – партнер жертви, 33 % – друг, знайомий або член сім'ї.

За період з 2009 по I півріччя 2023 рр. до Хмельницького обласного бюро судово-медичної експертизи надійшли 196 постанов для проведення експертиз щодо скоєння статевих злочинів. Під час вивчення обставин справ була зроблена вибірка стосовно віку підозрюваних, віку та статі потерпілих і факту знайомства або відсутності такого в підозрюваного та жертви.

Мета роботи. Вивчення віку осіб, які підозрюються в скоєнні статевого насильства, й осіб, які стали його жертвами, а також дослідження щодо встановлення факту знайомства або його відсутності між особами, які проходять у справі.

Для досягнення мети були поставлені наступні завдання: визначити вік підозрюваних у скоєнні злочину, вік потерпілих і встановити факт знайомства останніх.

Матеріали та методи. Як матеріали дослідження використовувалися обставини справ, згідно з постановами слідчих про призначення судово-медичних експертиз у відділенні судово-медичної імунології Хмельницького обласного бюро судово-медичної експертизи, за період з 2009 по I півріччя 2023 рр. з архіву Хмельницького обласного бюро судово-медичної експертизи.

Результати дослідження. Були проаналізовані 196 випадків скоєння статевих злочинів, зібрана інформація про вік 215 підозрюваних у скоєнні злочинів, вік і стать 199 осіб, які зазнали насильства, та встановлений факт знайомства або його відсутності між цими особами.

При аналізі було встановлено, що статеві злочини були скоєні особами з віком у межах від 26 до 40 років (табл. 1). У 103 випадках інформація про вік підозрюваних була відсутньою.

Таблиця 1

Розподіл підозрюваних у скоєнні статевих злочинів за віком

Вік, роки	Кількість осіб	%
До 18	19	16,69
18-26	25	22,32
26-40	49	43,75
40-60	16	14,29
Старше 60	3	2,68
Усього	112	100

Вивчаючи вік осіб, які постраждали від сексуальних злочинів, виявили, що найбільш вразливими групами були неповнолітні та малолітні особи (табл. 2). У 41 випадку дані про вік потерпілих були відсутніми.

Таблиця 2

Розподіл постраждалих від сексуальних злочинів за віком

Вік, роки	Кількість осіб	Поширеність, %
До 14	38	24,50
14-18	40	25,32
18-26	23	14,55
26-40	19	12,02
40-60	18	11,40
Старше 60	20	11,66
Усього	158	100

Серед потерпілих були виявлені 11 осіб чоловічої статі: 7 – малолітніх, 3 – неповнолітніх і 1 – старше 60 років.

Відповідно до обставин справи, було встановлено, що більшість осіб, які підозрюються в скоєнні статевих злочинів, були знайомі або знали потерпілу особу (табл. 3). Стосовно 15 підозрюваних у скоєнні статевих злочинів інформація щодо факту знайомства з потерпілою особою була відсутньою.

Таблиця 3

Розподіл підозрюваних у скоєнні статевих злочинів за фактом знайомства з постраждалими

Факт знайомства	Кількість	%
Знайомі	163	81,5
Незнайомі	37	18,5
Усього	200	100

Висновки.

1. Серед підозрюваних у скоєнні статевих злочинів переважали особи вікової категорії від 26 до 40 років.
2. Більш вразливою категорією постраждалих під час статевих злочинів були малолітні та неповнолітні особи як жіночої, так і чоловічої статей.
3. Більшість підозрюваних у скоєнні статевих злочинів були знайомими з особами, стосовно яких вони вчинили насильство.

Література

1. Орловський БМ. Детермінанти насильницьких статевих злочинів у кримінологічній науці. *Право і суспільство*. 2020;2(3):44-50. doi: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.2-3.7>
2. Пясковський ВВ. Судово-експертне забезпечення розслідування злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості неповнолітніх. *Криміналістичний вісник*. 2017;1(27):73-9.
3. Козлюк ЛГ. Соціально-демографічна характеристика злочинців, які вчинили статевий злочин щодо неповнолітнього. *Часопис Київського університету права*. 2010;3:245-8.
4. Скок ОС, Миронова ТМ. Особливості проведення огляду місця події щодо злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. *Порівняльно-аналітичне право* [Інтернет]. 2018 [цитовано 2023 Вер 16];1:332-4. Доступно: <https://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/Porivnyalno-analitichne-pravo-1-2018-1.pdf#page=332>
5. Верховна Рада України. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 року № 2341-III [Інтернет]. Київ: Верховна Рада України; 2001 [цитовано 2023 Вер 16]. Доступно: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
6. Юрченко РА. Віктимологічна профілактика насильницьких статевих злочинів [дисертація]. Кропивницький; 2023. 258 с.

References

1. Orlovs'kyi BM. Determinanty nasylnyts'kykh statevykh zlochyniv u kryminolohichnii nauzi [The determinants of violent sexual crimes in the criminological science]. *Pravo i suspil'stvo*. 2020;2(3):44-50. doi: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.2-3.7> (in Ukrainian)
2. Piaskovs'kyi VV. Sudovo-ekspertne zabezpechennia rozsliduvannia zlochyniv proty statevoi svobody ta statevoi nedotorkanosti nepovnlitnikh [Forensic expert support for the investigation of crimes against the sexual freedom and sexual integrity of minors]. *Kryminalistychnyi visnyk*. 2017;1(27):73-9. (in Ukrainian)
3. Kozliuk LH. Sotsial'no-demohrafichna kharakterystyka zlochyntsyv, yaki vchynyly statevyi zlochyn schodo nepovnlitn'oho [Socio-demographic characteristics of criminals who committed a sexual crime against a minor]. *Chasopys Kyivs'koho universytetu prava*. 2010;3:245-8. (in Ukrainian)
4. Skok OS, Myronova TM. Osoblyvosti provedennia ohliadu mistsia podii schodo zlochyniv proty statevoi svobody ta statevoi nedotorkanosti osoby [The inspection of the scene of crimes in the criminal proceedings in investigation of the crimes against sexual freedom and sexual inviolability]. *Porivnial'no-analitychne pravo* [Internet]. 2018 [tsytovano 2023 Ver 16];1:332-4. Dostupno: <https://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/Porivnyalno-analitichne-pravo-1-2018-1.pdf#page=332> (in Ukrainian)
5. Verkhovna Rada Ukrainy. Kryminal'nyi kodeks Ukrainy vid 05.04.2001 roku № 2341-III [Criminal Code of Ukraine dated April 5, 2001 No. 2341-III] [Internet]. Kyiv: Verkhovna Rada Ukrainy; 2001 [tsytovano 2023 Ver 16]. Dostupno: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (in Ukrainian)
6. Yurchenko RA. Viktymolohichna profilaktyka nasylnyts'kykh statevykh zlochyniv [Victimological prevention of violent sexual crimes] [disertation]. Kropyvnyts'kyi; 2023. 258 s. (in Ukrainian)

ANALYSIS OF THE AGE OF PERSONS SUSPECTED OF COMMITTING SEX CRIMES AND VICTIMS OF THESE CRIMES IN THE KHMELNYTSK REGION

Kozytska N. V., Kovalchuk L.Ya.

Khmelnyskyi Regional Bureau of Forensic Medical Examination, Khmelnytskyi, Ukraine

Summary. The article examines the age of suspects and victims of sexual crimes. It was determined at what age suspects commit sexual crimes more often and what age of victims is more vulnerable was highlighted. It was established that the victim knew the person suspected of violence.

Keywords: age, gender, sexual violence, sexual crimes, suspect, victims.

Відомості про авторів:

Козицька Н. В. – Заслужений лікар України, начальник Хмельницького обласного бюро судово-медичної експертизи, м. Хмельницький, Україна, e-mail: oblbuosme@ukr.net

Ковальчук Л. Я. – судовий експерт-імунолог, Хмельницьке обласне бюро судово-медичної експертизи, м. Хмельницький, Україна, e-mail: oblbuosme@ukr.net

Information about authors:

Kozytska N. V. – Honored Doctor of Ukraine, Head of the Khmelnytskyi Regional Bureau of Forensic Medical Examination, Khmelnytskyi, Ukraine, e-mail: oblbuosme@ukr.net

Kovalchuk L.Ya. – forensic immunologist, Khmelnytskyi Regional Bureau of Forensic Medical Examination, Khmelnytskyi, Ukraine, e-mail: oblbuosme@ukr.net